

проведения соответствующего исследования определены дискурс биографии и жизнетворчества в отечественной и зарубежной литературе. Очерчен круг необходимых исследовательских задач, методология и значение проведения научного исследования. Отстаивается позиция, что биографизация образования Украины должна охватывать среднее, высшее, последипломное образование, научно-методическую работу учебных заведений и управленческую деятельность. Высшему и последипломному образованию отводится функция компенсировать недостаток профессиональной подготовки педагогов в формировании жизнетворческой компетентности учащихся и собственной самокомпетентности. Управленческой деятельности – найти инновационные методы повышения производительности персонала учебного заведения.

Ключевые слова: биографизация образования, биография, биографическое обучение, биографический метод, биографические исследования, жизнетворческая компетентность.

* * *

УДК 130.2+37.011

Похресник А. К.,
кандидат філософських наук, доцент, директор
Київського технікуму електронних приладів
(Україна, Київ), kтер2006@ukr.net

ФІЛОСОФІЯ РОЗВИТКУ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ СУСПІЛЬНОЇ ЕВОЛЮЦІЇ

Провідні сучасні футурологи Заходу не дійшли згоди щодо назви нової стадії науково-технологічної революції у XXI ст. Фактом є тільки збільшення кількості студентів і підвищення освітнього рівня нових генерацій працівників. У статті досліджено еволюцію систем освіти країн-лідерів після II світової війни та використання терміну «професійний». Виявлено факт відмови від того, що у нас має назву «базова професійно-технічна освіта» чи «професійно-технічна підготовка». Доведено, що країни Заходу швидко розширюють вищу освіту за рахунок неуніверситетських закладів з дипломами типу В і переважно напів-вищої професійної освіти у спеціальних закладах. Вони мають короткі та дешеві програми, тісно взаємодіють з роботодавцями і надають професії, що цінуються на сучасному ринку праці. У XXI ст. вся молодь отримуватиме вищу академічну чи професійну освіту.

Ключові слова: вища освіта, напів-вища освіта, після-середні професійні заклади, ринок праці – XXI, сонячна енергетика, альтернативне виробництво (3D-принтери).

Для сучасної України, яка опинилася у головному вогнищі європейського неспокою і зазнає різноманітних ворожих впливів з боку Росії, життєво важливим є розвиток через зближення зі своїми захисниками, створення спільного з ними воєнного, політичного, економічного, оборонного, освітнього і науково-дослідницького простору. Поряд з розвитком економіки і радикальними змінами у судочинстві та державному управлінні, українці вдосконалюють діяльність системи освіти, намагаючись усюди досягти європейського рівня. Нова редакція Закону України «Про вищу освіту» достатньо враховує західноєвропейські взірці стандартів кількості освітніх рівнів та особливостей управління університетами й іншими закладами, але не ліквідувала очевидні відмінності в змісті слів, які прийшли до нас з часів Античності і Риму й однаково звучать на всіх мовах. На цей розрив у значенні інтернаціональних слів мало звертають уваги не тільки політики, але й філософи чи педагоги, аналізуючи освітні справи в оптиці нашого європейського майбутнього. З усіх головних подібних питань у цій статті ми акцентуватимемо термін «професійний» в його різноманітних варіантах використання.

Іншим недоліком згаданого закону «Про вищу освіту» ми вважаємо недостатнє включення в нього індикаторів правильного скерування всього подальшого розвитку нашої вищої школи, насамперед, цілковитої неминучості радикальної зміни ринку праці в Європі та у нас, зникнення більшості сучасних масових професій і появи

цілком нових, для яких у даний момент ми не можемо вказати навіть назв. На наш погляд, на часі освітньо-філософський аналіз саме вказаних очікуваних інновацій аж до середини XXI століття.

За чверть століття незалежності в системі освіти відбувалися майже безперервні зміни, у плануванні яких значну роль відіграли не тільки міністри, а й провідні філософи – В. Андрущенко, Л. Губерський, В. Кремень та інші. За їхньою участю відбувався процес деколонізації змісту навчання, запропоновано і втілено гуманізацію всього освітнього сектора і гуманітаризацію навчально-виховного процесу. Зменшення суспільних ресурсів на діяльність середніх і вищих шкіл змусило згорнути частину планів (приклад – відмова від 12-річної школи) і віддати перевагу адміністративним крокам, що стосувалися правил прийому, шкали оцінок, екзаменів та ін. Зазвичай домінували електорально-політичні впливи, проголошували поліпшення ситуації з «соціальною справедливістю» і розширенням можливості отримати престижну вищу освіту для «учнів-інвалідів, сиріт, дітей чорнобильців, шахтарів, міліціонерів та ін.». Наслідком уведення подібних домінантних привілеїв одразу ж стали випадки виникнення безвихідних ситуацій для керівників провідних ВНЗ України, адже (як це сталося в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка [2]), для багатьох напрямів підготовки кількість заяв від абітурієнтів з першочерговим правом зарахування поза конкурсом набагато перевищувала визначену державними ліцензійними документами кількість місць навчання. Тимчасом, про що з виразною зловтіхою писали ЗМІ, статус «інвалідів» усього за одну лише половину квітня отримали багато тисяч дітей тих батьків, які мали якісь можливості примусити лікарів видати відповідні довідки для цілком здорових юнаків і дівчат.

З точки зору філософії, у даному випадку подібне утруднення стало наслідком віддалених від мудрості авторів рішень про привілеї та їх застосування, адже, у кращому разі, вони не спромоглися передбачити всі можливі способи «обійти» перешкоди і використати букву рішення на особисту користь, у гіршому – піклувалися про переваги мікроскопічної групки молодих родичів і дітей кумів чи просто «любих друзів». Для забезпечення бодай мінімальної справедливості не обов'язково досліджувати освітні досягнення всіх держав світу, достатньо було відновити ту сукупність доволі простих фільтрів, які діяли у післявоєнний період у системі освіти Радянського Союзу і з великою ефективністю гарантували вступ у ВНЗ найздібніших до навчання випускників середніх шкіл та інших закладів.

На наш погляд, «зарубіжний досвід» набагато корисніший не для уведення нових правил вступу у ВНЗ, а у виборі головної стратегії скерування діяльності всього нашого великого сектору вищої освіти на вирішення економічних, соціальних і культурних завдань. Та наукові дослідження такого типу зустрічаються в Україні надто рідко, що й спонукало автора до аналізу можливого впливу на професійну освіту хвилі науково-технологічного прогресу «зразка XXI ст.».

Мета статті: акцентування у складі групи провідних сучасних тенденцій змін світової вищої освіти явища професіоналізації та формулювання тих рекомендацій стратегічного плану, які доцільно врахувати під час планування розвитку вищої освіти України до середини

XXI століття в умовах інтеграції України в Європейський Союз.

Чверть століття незалежності України відзначені відсутністю серйозних інтелектуальних і фінансових зусиль щодо перетворення нашого освітньо-наукового комплексу у головне знаряддя державного успіху. Ми не спромоглися вчинити так, як це вже здійснили Фінляндія, Ірландія, Південна Корея, Тайвань, як у даний момент переконливо демонструє Китай.

У цій статті ми не зможемо охопити всю сферу освіти й сконцентруємо увагу на тому секторі, до якого застосовне слово «професійний» (professional) не у нашому звичному сенсі, а в міжнародному значенні, що входить в усі новітні документи ЮНЕСКО, ОЕСР, СБ та ін.

Цей вибір ми вважаємо найбільш актуальним тому, що упродовж 25 років у нас йде процес «академізації вищої освіти» як перейменування всіх ВНЗ спершу в «університети», а по тому – в «національні університети». Логічним, але помилковим розвитком цього явища стало урядове рішення про уведення поняття «дослідницький університет», зокрема, проголошення саме таким новоствореної «Острозької академії» з кількома сотнями студентів (у даний момент – ледь дві тисячі). Приєднуємося до аргументів, які наводить В. Сацик щодо неконструктивності продовження цих планів у напрямі формування в Україні «університетів світового класу» [4].

Ми ж переконані в тому, що в сучасних умовах розвитку України в найближчі 10–20 років та реальних можливостей її вищої школи, фундаментальної і прикладної науки головним має стати не академічне скерування з планами претензій через кілька років на отримання Нобелівських премій, а відвоювання нашими товарами хоча б частини світового ринку так само успішно, як це робить аграрний сектор української економіки. Це означає, що настав момент підвищення уваги до подальшого прогресу тих закладів неуніверситетського рівня, які за рубезем характеризуються як «професіоналізовані» та орієнтовані на підготовку фахівців з дипломами «В».

Є багато причин того, що впродовж років незалежності цей великий сектор освіти майже ніколи не ставав визнаним центром державної уваги й не отримував ресурсів для розвитку. Мережа закладів I–II рівнів акредитації формально входила в систему вищої освіти, але цілковито губилася на тлі все численніших університетів і академій. Ось незаперечні дані щодо студентських контингентів: тут перевага на користь закладів III–IV рівнів акредитації рухалася від співвідношення 1,5 : 1 в 1995 році аж до рекордного показника 6,34 : 1 в 2009 р., але пізніше все ж незначно зменшилася до 5 : 1.

Дуже негативну роль у нашому сучасному освітньому плануванні відіграє названа вище розбіжність між значенням слова «професійний» в Україні і на Заході. В розвинених державах воно може застосовуватися тільки до навчальних програм бакалаврського або ще вищого рівня, а в іншому випадку закони вимагають звернення до слова «vocational», відповідником якого у нас є прикметник «ремісничий».

У нас ще з часів початку індустріалізації СРСР слово «професійний» було застосоване для позначення підготовки кваліфікованих робітників, а не магістрів чи хоча б спеціалістів. Якщо звернутися до всіх новітніх словників та інших видань Національної академії педагогічних наук України чи постанов КМ, то виявиться,

що у темі використання терміну «професійний» продовжуються найгірші радянські часи, а тому ремісничу підготовку називають чи «професійно-технічною», чи й зовсім неправильно – «професійною». Утримаємося від наведення прикладів того, наскільки ці помилкові уявлення і переконання загальмували модернізацію нашого освітнього законодавства в інтервалі 2012–2016 років і не дали змоги ще більше наблизити його положення до європейських стандартів.

Для рішучої і позитивної зміни у цій темі ми вважаємо доцільним аналіз дій тих держав Європи, які в 1980–х роках мали подібні до українських освітні та інші показники. Ще більшу користь може надати звернення до сучасних науково-теоретичних досягнень.

Зарубіжна та українська філософія має багато здобутків в аналізі еволюції суспільства та особистості, наводячи докази того, що вища освіта є продуктом тривалого розвитку, у процесі якого виявляли себе більшість тих законів, які відкрила ця наука. Константуємо, що історики освіти навіть сьогодні мають різні думки щодо моменту і місця виділення вершинної частини системи освіти у спеціалізовані заклади університетського типу, але серед них немає розходжень у тому, що саме університети багато століть уособлювали поняття «вища освіта». Тому з часів оформлення досконалих систем освіти для індустріальних держав (включаючи і Радянський Союз у період його найвищих досягнень) була застосовна дуже проста з математичної точки зору формула:

«Вища освіта = класичні університети» (1).

Однак, розпочинаючи з другої половини ХХ ст., у державах-лідерах стало швидко накопичуватися розходження між реальним змістом поняття «вища освіта» і формулою (1). Соціальною базою появи цього протиріччя став процес перетворення середньої освіти з елітарної у практично загальну. У не надто численні європейські й заокеанські університети (якихось інших вищих шкіл майже не було) лінула навала абітурієнтів. У них намагалися вступити не тільки відмінники зі спеціалізованих ліцеїв, а й переважна більшість молоді вікового інтервалу 18–19 років. Суспільна напруга значно зросла, а в окремих випадках (Париж у 1968 р., кілька кампусів американських університетів, окремі ВНЗ ФРН та Італії тощо) навіть відбулися цілковито неприпустимі події і сутички. Доцільно нагадати про те, що порівняно успішній ліквідації цих суперечностей істотно допомогли представники філософії та соціології.

Упродовж невеликого інтервалу часу за рахунок створення сотень «нових університетів» системи вищої освіти розвинених держав витримували цей «натиск» [5], але врешті це кількісне зростання трансформувалося в якісну зміну: спершу в німецькомовних країнах, а пізніше – всюди, розпочали діяти *неуніверситетські заклади*, орієнтовані на основну масу випускників шкіл, оцінки яких «трохи перевищували три бали».

У цей момент до філософії і педагогіки долучилася економіка, адже зросли майже до теоретичної межі студентські контингенти треба було навчати на обмежені кошти бюджету. Логічним рішенням стало скорочення термінів навчання і пропозиція «трієчникам» цікавого змісту підготовки. Ця небачена раніше в європейській вищій освіті підготовка скерувалася не на ознайомлення з латиною і грецькою мовою, не на вивчення праць

майже усіх видатних філософів і науковців з Античних і подальших часів, а на прискорене формування практичних діяльнських навичок, на появу *реальної виробничої компетентності*. Подібні програми виводили молодь на отримання «дипломів типу В». Що раніше держави обирали варіант дуальної вищої освіти за моделлю «А+В», то більшого досягало все суспільство (приклади – ФРН, Фінляндія, Норвегія, Ірландія та ін.).

Цю ситуацію можна відтворити новою формулою сучасної вищої освіти:

«Вища освіта XXI століття = заклади типу «А» + заклади типу «В» | (2)

Для максимально переконливого доведення усіх переваг переходу від формули (1), яка цілком домінує в Україні, до поширеної серед «старих членів» Європейського Союзу формули (2), необхідно звернутися до точних даних з довідників OECD (www.oecd.org/edu) щодо вартості вищої освіти видів «А» і «В» ([7] та ін.). Виявиться, що практично всюди навчальні програми типу «В» приблизно у два рази коротші від академічного варіанту «А» і (в середньому) дешевші у 3–4 рази. Завдяки невисокій вартості програм «В» системи вищої освіти багатьох розвинених держав виявилися спроможними надавати вищу освіту двом третинам молоді вікової групи 18–23 років. До того ж, унаслідок постійного збільшення кількості місць праці у третинному секторі національних економік, випускники з програм «В» рідко – рідше від володарів дипломів «А» – виявляються безробітними.

Незалежній Україні, де тимчасово все ще діє перша формула вищої освіти, доведеться у процесі своєї освітньої й іншої європейської інтеграції використати досвід ЄС і трансформувати вищу школу за другою формулою. До цього нас спонукатиме нове МСКО 2011 року, де значно посилений поділ всього навчання на типи «А» і «В».

Для теми нашого аналізу важливо підкреслити, що зазвичай включені у різні довідники OECD, UNESCO та ін. дані про програми типу «В» стосуються все ж *традиційної вищої освіти*, що спирається на загальну середню 12–річну школу і передбачає виконання її повної програми. Лише частково її можна вважати «професійно-технічною», тобто, орієнтованою на ту частину молоді, яка ще на рівні середньої освіти виявила свою неспроможність до регулярного академічного навчання з перевагою теоретичного матеріалу над усіма іншими видами знань та вмінь.

До вже вказаного ми зобов'язані додати важливе для сучасної України доповнення щодо «західних» змін тієї частини освітніх систем, яку з повним правом можна назвати «ремісничою» (vocational), що була організована і вдосконалена для надання поширених робітничих фахів – верстатника, слюсаря, муляра, сантехніка, годинникаря і безлічі інших подібних. Вона ідеально відповідала потребам індустріальних економік, але з початком ІКТ-революції і поширенням роботизації керівники освітніх систем розвинених держав заходилися пристосовувати наявні системи професійної (vocational) освіти до нових вимог та умов.

Філософи і педагоги–теоретики розгорнули дискусії щодо вибору стратегії організації навчання і професійної підготовки тієї частини підлітків і молоді, чие майбутнє виявилось непевним у нових соціально-економічних умовах. Поминаючи їх перебіг, вкажемо головне – *все більше розвинених держав Заходу стали підвищувати статус*

професійного навчання, цілком відмовлятися від його нижчих рівнів, робити масовою середню професійно-спеціальну освіту і поступово створювати особливі ВНЗ для продовження навчання до віку понад 20 років.

На відміну від добре організованої і швидкої операції зі створення «нових університетів», процес змін системи після-середньої професійної освіти розгортався повільніше і зі значними відмінностями між розвиненими державами. Усе ж існувала достатньо консолідована спільна основа для всього цього, а порівняно значні успіхи дали змогу експертам і керівництву ОЕСР (Організація економічної співпраці і розвитку) узагальнити восени 2012 р. накопичений досвід у колективній монографії «Після-середня професійна (PSV) освіта і підготовка: стежки і партнерство» [8]. Не відстає в аналізі цього явища і ЮНЕСКО ([6; 9] та ін.), де зі зміною керівництва в центр уваги потрапили всі вищі освітні рівні, включаючи і наукові дослідження.

Цілком очевидно, що у даний момент уже доволі численні заклади і установи PSV відсутні в глобальному ранжируванні університетів. Незважаючи на те, що PSV часто вважається другим і менш привабливим вибором, порівнюючи з університетською освітою, PSV швидко розвиваються в багатьох країнах. Тісні та безперервні зв'язки з ринком праці, близьке співробітництво з роботодавцями й добре організовані та розрекламовані стежки в освітній системі стали причинами цього успіху [8, с. 11].

З цього випливає, що загальний світовий процес переходу від індустріальної економіки до іншої (у даний момент переважає термін «економіка суспільства знань», а саму цю подію називають «третьою» чи й «четвертою» промисловою революцією), що тільки посилюється разом з повною комп'ютеризацією місць праці, примушує країни–лідери шукати нові способи соціалізації найбільш уразливих прошарків своїх молодих генерацій для ліквідації їх «втрати», поповнення ними декласованих чи навіть кримінальних кіл. Кожна обирає свій варіант, але спільним є намагання перетворити навчання подібних осіб в доступний для них спосіб отримання професійної підготовки, як мінімум напів-вищого, як максимум – вищого рівня.

Ми переконані у тому, що й Україна, яка щойно розпочала новий цикл змін свого освітнього законодавства, має не тільки рівномірно розвивати академічний (дипломи типу А) і професійний (дипломи типу В) сектори своєї вищої освіти, а й враховувати ті грандіозні й неминучі зміни ринку праці, що розпочалися в останні кілька років. Найбільше нас хвилюють два процеси:

1) прискорення інновацій у сонячній енергетиці, яку ми вважаємо незрівнянно перспективнішою від вітрової чи «зеленої». Захоплення Китаєм світового ринку надтонких перовскітних фотоплівків гальмується лише тим, що йому бракує літію для виготовлення кількох мільярдів акумуляторів для живлення споживачів у нічний час. Якщо швидко будуть удосконалені алюмінієві акумулятори і наноконденсатори з багатообіцяючими характеристиками ([1; 3] та ін.), то усього за кілька років сонячна енергетика витіснить всі поширені сучасні варіанти, що створюють викиди вуглекислого газу й порушують теплову рівновагу всієї атмосфери;

2) ще ширші наслідки матиме конкуренція у сфері т.зв. «3D-принтерів», які обов'язково перейдуть зі штучних на природні робочі матеріали. Вже у даний момент існують

засоби виготовлення споруд з глини чи піску, заміни звичних для нас виробів з металу аналогами з наноцелюлози, урешті, їжі з природної біомаси. Їх удосконалення, створення нових і масове поширення змінить майже всю сучасну промисловість і аграрне виробництво, ліквідує віддалені перевезення, звичну торгівлю і навіть масову міграцію. Сподіваємося також на те, що зникне конкуренція за рідкісні ресурси і поняття «війна» стане неактуальним, подібним до словосполучення «полювання на мамонтів».

Ці два явища спонукають нас до подальших роздумів над можливими характеристиками ринку праці 2020–2030-х років та пропозиціями щодо орієнтації нового освітнього законодавства й діяльності МОН України.

Список використаних джерел

1. Аккумулятор с алюминиевым анодом заряжается за одну минуту (URL: <http://newsland.com/news/detail/id/1610353/21-09-2015>).
2. Звіт ректора КНУ імені Тараса Шевченка Губерського Л. В. про роботу за період з грудня 2011 року по грудень 2012 року та завдання на наступний рік. Доповідь на конф. труд. колективу КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2012. – 180 с.
3. Маклаков А. Революция суперконденсаторов: первая жертва – Элон Маск (URL: <http://www.ecolife.ru/infos/agentstvo-ekoinnovatsij/40007/30-05-2015>). 9-07-2015.
4. Сацук В. Сучасні моделі дослідницьких університетів: витоки, стратегії розвитку та перспективи розбудови в Україні // Ідеологія і політика. – 2012. – №2. – С.25–39 (URL: http://ideopol.org/wp-content/uploads/2014/03/8_UKR-Satsyk-.pdf) 16-09-2015.
5. Davies J. L. New Universities: Their Origins and Strategic Development // IEE «International Higher Education» An Encyclopedia. – 1991. – P.205–231.
6. Marope P. T. M., Chakroun B. Holmes K. R. Unleashing the Potential. Transforming Technical and Vocational Education and Training. – Paris, UNESCO, 2015. – 225 p. (URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002330/233030e.pdf>).
7. OCDE (2015), Regards sur l'éducation 2015: Les indicateurs de l'OCDE, Éditions OCDE. (URL: <http://dx.doi.org/10.178/eag-2015-fr>) 23-05-2016.
8. Post-Secondary Vocational Education and Training: Pathways and Partnerships. Edited by Jaana Puukka. – Paris, OECD, 2012. – 183 p.
9. Revisiting global trends in TVET: Reflections on theory and practice. – Paris, UNESCO, 2013. – 351 p. (URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002228/222894e.pdf>).

References

1. Akkumuljator s aljuminievym anodom zarjazhaetsja za odnu minutu (URL: <http://newsland.com/news/detail/id/1610353/21-09-2015>).
2. Zvit rektora KNU imeni Tarasa Shevchenka Gubers'kogo L. V. pro robotu za period z grudnja 2011 roku po grudenz' 2012 roku ta zavdannja na nastupnyj rik. Dopovid' na konf. trud. kolektivu KNU im. T. Shevchenka. – K., 2012. – 180 s.
3. Maklakov A. Revoljucija superkondensatorov: pervaja zhertva – Jelon Mask (URL: <http://www.ecolife.ru/infos/agentstvo-ekoinnovatsij/40007/30-05-2015>). 9-07-2015.
4. Saucyk V. Suchasni modeli doslidnyč'kyh universytetiv: vytyky, strategij rozvytku ta perspektivy rozbudovy v Ukraїni // Ideologija i polityka. – 2012. – №2. – S.25–39 (URL: http://ideopol.org/wp-content/uploads/2014/03/8_UKR-Satsyk-.pdf) 16-09-2015.
5. Davies J. L. New Universities: Their Origins and Strategic Development // IEE «International Higher Education» An Encyclopedia. – 1991. – P.205–231.
6. Marope P. T. M., Chakroun B. Holmes K. R. Unleashing the Potential. Transforming Technical and Vocational Education and Training. – Paris, UNESCO, 2015. – 225 p. (URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002330/233030e.pdf>).
7. OCDE (2015), Regards sur l'éducation 2015: Les indicateurs de l'OCDE, Éditions OCDE. (URL: <http://dx.doi.org/10.178/eag-2015-fr>) 23-05-2016.
8. Post-Secondary Vocational Education and Training: Pathways and Partnerships. Edited by Jaana Puukka. – Paris, OECD, 2012. – 183 p.
9. Revisiting global trends in TVET: Reflections on theory and practice. – Paris, UNESCO, 2013. – 351 p. (URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002228/222894e.pdf>).

Pokhresnyk A. K., Ph.D., Associate Professor, Kyiv College of electronic devices (Ukraine, Kyiv), ktep2006@ukr.net

The philosophy of professional training of young people in today's social evolution

Leading futurists of contemporary West did not agree on the name of the new stage of scientific and technological revolution in the XXIst century. The fact is only in increasing the number of students and improvement at the educational level of new generations of workers. In article the evolution of leading countries education systems after the World War II and the use of the term «professional» is studied. The fact of refusal what we have called «basic vocational education» and «vocational training» is revealed. It is proved that the Western countries are rapidly expanding higher education at the expense of non-university institutions with diplomas of the «B» and mostly semi-higher professional education with the creation of specialized institutions. They have short and cheap program, working closely with employers and provide the profession appreciated at the modern labor market. In the XXIst century all the young people will receive higher academic or vocational education.

Keywords: higher education, semi-higher education, post-secondary vocational institutions, the labor market – XXI, solar energy, alternative production (3D-printers).

Похресник А. К., кандидат философских наук, доцент, директор Киевского техникума электронных приборов (Украина, Киев), ktep2006@ukr.net

Философия развития профессиональной подготовки молодежи в условиях современной общественной эволюции

Ведущие современные футурологи Запада не пришли к согласию относительно названия новой стадии научно-технологической революции в XXI в. Фактом является только увеличение количества студентов и повышения образовательного уровня новых поколений работников. В статье исследована эволюция систем образования стран-лидеров после Второй мировой войны и использование термина «профессиональный». Выявлен факт отказа от того, что у нас называется «базовое профессионально-техническое образование» или «профессионально-техническая подготовка». Доказано, что страны Запада быстро расширяют высшее образование за счет невуниверситетских заведений с дипломами типа «В» и преимущественно получившее профессиональное образование с созданием специальных заведений. Они имеют короткие и дешевые программы, тесно взаимодействуют с работодателями и предоставляют профессии, ценящиеся на современном рынке труда. В XXI в. вся молодежь будет получать высшее академическое или профессиональное образование.

Ключевые слова: высшее образование, полувс высшее образование, послесредние профессиональные заведения, рынок труда – XXI, солнечная энергетика, альтернативное производство (3D-принтеры).

* * *

УДК 316.346.32–053.6

Полищук Н. В., кандидат технічних наук, доцент, Рівненський державний гуманітарний університет (Україна, Рівне), pnv202@ukr.net

ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІЙ І ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ АНТРОПОКОСМІЧНО-ДУХОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ У МОЛОДІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ

Обґрунтовано необхідність формування антропокосмічно-духовної картини світу у молодого покоління на сучасному етапі розвитку багатокризового світового і, в тому числі, українського суспільства. Запропоновано визначення нових термінів: антропокосмічно-духовна картина світу, антропокосмічна духовність, антропокосмічний світогляд і ряду інших антропокосмічних понять та означень у сучасному філософсько-педагогічному дискурсі. Представлена модель формування антропокосмічно-духовної картини світу у молодого покоління в умовах інформаційно-високотехнологічного науково-технічного прогресу та авторське трактування її філософсько-освітньої, педагогічної та духовної сутності.

Доведено, що сформована у свідомості молоді людини антропокосмічно-духовна картина світу дозволить їй за умов невідворотного в недалекому майбутньому краху людської цивілізації, якщо вона не розв'яже нинішні глобально-цивілізаційні кризи і не уникне геокосмічних катастроф, зрозуміти сенс космічно-екзопланетного життя, яке буде безкласовим, а, отже, безкризовим, безконфліктним, повноцінним та змістовним, антропокосмічно-високодуховним (божественним за М. Бердяєвим), а, отже, прогресивним та практично вічним, як і життєдіяльність суспільства, яке складатиметься з таких антропокосмічно вихованих особистостей.

Ключові слова: антропокосмічно-духовна картина світу, антропокосмічна духовність, антропокосмічна освіта, антропокосмічне виховання,